

De Heraut

voor de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 98, te Amsterdam.
Intendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 11 Januari 1914. N°. 1877.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f 10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz.
Advertentieprijs: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elken regel meer f 20.
Aanvragen en vermelding van lietdegaven f 12 per regel.

Van de Volcinding.

CV.

VI. DE REEKS.

XVI.

Die zullen vergaan, maar Gij zult staande blijven, en zij alle zullen als een kleeft verouderen. Gij zult ze veranderen als een gewaad, en zij zullen veranderd zijn. Ps. 102: 27.

Is het één, onderling verwant, leven, dat in plant, dier en mensch ritselt, en vloeit hieruit vanzelf voort, dat we het plantenrijk en dierenrijk niet onverschillig bejegenen mogen, doch er tot op zekere hoogte zelfs mee moeten saamleven, dan dringt zich vanzelf de vraag aan ons op, wat die twee rijken van plant en dier ons omtrent de Volcinding van het leven te zeggen hebben. Draagt het creatuurlijke leven een eeuwige duur of een tijdelijk en voorbijgaand karakter? Op die vraag neemt de Kerk in haar bedehuis gedurig dit sombere antwoord uit den psalmbundel over: «Als een kleeft zal 't al verouderen, niets kan hier zijn stand behouden; wat uit stof is, neemt een end, door den tijd die 't alles schendt; en stelt daartegenover in denz voege haar belijden van het leven in God: «Maar Gij hebt o, Opperwezen, geen verandering te vrezen; Gij, die de eeuwen telt als de uren, zult al d'eeuwigheid verduren». Op dit antwoord drukt nu nog, altoos geheel de natuur die ons omgeeft, het zegel, even beslist als de geestelijke inspraak in ons hart hier steeds en onveranderlijk het eeuwige dat in God is, tegenover blijft stellen. Toch verliezen we ons ook hierbij gedurig in raadselen, die we niet kunnen oplossen, en zulks reeds aanstonds door de onzekerheid, in hoeverre planten- en dierenrijk oorspronkelijk al dan niet een andere gedaante vertoonden dan thans. 't Meest neigen we er toe, om ons de oorspronkelijke Schepping als zonder vlek of smet voor te stellen. De velerlei krankheid, het veelsoortig gebrek, en de onderlinge verslinding, die thans van het dierenrijk onafschiedelijk zijn, en die ten deele ook aan het plantenrijk afbreuk doen, voeden steeds nog de overtuiging, dat beide rijken oorspronkelijk een minder gebrekkige gedaante vertoond hebben, en dat de vloek die den gevallen mensch trof, zich ook tot de natuur die hem omringde en bij hem hoorde, heeft uitgestrekt. Doch al is dit zoo, in de natuur die ons thans omringt, is de oorspronkelijke volkomenheid der natuur niet meer waar te nemen, en de indruk dien we van haar ontvangen, werkt niet voor ons uit wat ze eerst was, maar enkel wat ze nu is. En zoo nu genomen, is de indruk dien de natuur in beide deze rijken op ons maakt, met tederdaad een sombere. Kort gezegd, komt die indruk toch hierop neer, dat al wat ons in de bezielde natuur omringt, de kiem des doods in zich draagt, en na korter of na langer duur zijn leven inboet, opgelost wordt en door de materie, waaruit 't alles opkwam, opnieuw aan zich gelijk wordt gemaakt. Zelfs gaat de troost dien men vaak gaf, dat ja de individuen verdwijnen, maar de soorten dan toch blijven, volstrekt niet meer in volstrekt zin op. De paleontologie toont onteinde in de aardkorst of in de aardholten tal van overblijfselen van voorwereldlijke dieren, en daaronder van zeer kolossale dieren die in een vroegere periode op onze aarde moeten geleefd hebben, en nu ganschelijk zijn uitgestorven. Alwie onze oudheidkundige Musea bezocht, zag daar de geraamten die een zeer hoogen ouderdom beriselen, maar de regel is toch, dat vooral die dieren waarmede we het meest omgaan, zelfs den duur van het menschelijk leven niet halen, en veel spoediger dan de mensch hun levenskracht hebben uitgeput. Ook al poogt men uit geheelheid een paard of een huisdier zoo lang mogelijk in het leven te houden, na afloop van den gewonen termijn boet het toch zijn kracht in, verliest zijn uiterlijk schoon, en wordt een last, in stee dat 't vroeger een lust voor den bezitter was. Vooral bij dieren die in den handel zijn, wordt met deze vergankelijkheid dan ook zeer bepaaldelijk gerekend. Bij het koop van een paard komt 't er alles op aan, om stipitelijk zijn ouderdom te bepalen, en het dier dat over die grens heengleed, verliest zijn waarde.

Veel gelukkiger is in dit opzicht het plantenrijk. Een enkele boomsoort, en met name de ceder, overleeft duizenden van jaren. Honderden van jaren is voor zwaar, hoog geboomte een gewone levensduur. En ook de lagere plantensoorten leven jarenlang met elke lentezon weer op. Maar toch is ook hier het einde optering, verzwakking, verminking, verdorring en niet

van. Het geene, genaardige hierbij is, dat niet weinige plant en tot op den bodem kunnen afgesneden worden, zonder daarom te sterven, en dat zo zolang de wortel in den bodem in leven blijft, telkens opnieuw uitschieten, gelijk dit zelfs reeds bij het gras in onze weiden na het afmaaien te zien is. Toch staat dit verschijnsel niet op zichzelf. Immers het afval van bloesem en blad bij de boomsoorten, die op lager terrein tieren (in de bergstreken is dit met de den en spar anders), brengt teweeg, dat bij het ingaan van den winter geheel de stam met zijn takken als een leemloos geraamte voor u staat. Het leven in den boom werkt dan niet meer naar buiten. Het rust in wortel, stam en tak, en wacht in dien ruststand zachter klimaat af, om eerst dan opnieuw de beweging van een nieuw opleven te beginnen. Een verschijnsel op botanisch gebied dat ongetwijfeld niet ongeschikt is, om de gedachte aan een leven, dat blijft al viel zijn toetsel weg, begrijpelijk te maken. Ten deele komt dit verschijnsel overeen met den winterslaap van veel dieren, en met het rusten van de diervormen in de pop, waarin de rups overging, en waaruit straks de kapel zal opvliegen. Maar al is deze winterslaap van boom en beer een zeer oppermerkelijke aanduiding, hoe leven, dat te niet schijnt te zijn gegaan, toch nog zeer wel leven kan, toch doet dit niets te kort aan de sombere slotsom, dat ook in het plantenrijk het leven van de plant slechts een bepaalde periode doorloopt, en na afloop van die periode ophoudt. Bij de zeer oude ceders doet zich dan ook het verschijnsel voor, dat ze ten slotte gestemd en gestut moeten worden, zullen de takken niet neerslaan. Bestendige levensduur is ook aan het plantenrijk in zijn geheel onmogelijk ontzegd. Het leven draagt ook in de plantenwereld nooit anders dan een tijdelijk karakter, en tenslotte wordt de vonk van het leven ook in het plantenrijk uitgebluscht. Dat ook hierbij de inwerking van vernielende krachten, die van buiten komen, meesprekt, behoort geen nadere aanwijzing. Roofplanten, vooral van de klimmende soort, kunnen het leven in andere planten vermoorden, giftige elementen kunnen het leven bedreigen, ongedierte kan het leven van de plant belagen, menschenhand kan stam, tak of wortel wonden, en al kan zelfs de afgehouwen tronc nog door nieuwe scheut opbloeien, ten leste ontbreekt toch ook daarvoor de kracht. Zelfs slecht snoeien kan het leven van den boom bedreigen. Doch dit neemt niet weg, dat ook waar 't niet deze plagen van buiten zijn, die het leven van den boom aanranden, de levensduur van de plant toch aan zekere grens gebonden is. Duurzaam leeft het leven ook in de plantenwereld niet.

Salomo, die vooral in de natuurkunde een meester was en ten aanhoore van zijn wijzen redenen hield over het plantenrijk en dierenrijk, eenzijdig over alle gewas van den ceder op den Libanon tot op de hyzop, die aan den wand uitwast, en anderzijds over het vee, het gevogelte; het kruipend gedier, en de vissen, maande dan ook zijn volk zeer ernstig aan, op dit reddeloos vergaan van plant en dier zijn opmerksaamheid te richten. Hij vooral wees er op, dat de verwantschap, die tusschen ons menschen, en die beide andere rijken bestaat, ons maant, om vooral op wat 't dier betreft, scherp toe te zien, en wel te verstaan dat ons eigen lot hiermee samenhangt. Zij die hem hoorden, moesten inzien, dat ze zelve als de beesten zijn, want, zoo vraagt hij, wat de kinderen der menschen wedervaren, dat wedervaren immers ook aan de beesten, en eenereel wedervaren hun beiden. Gelijk die sterft, alsoo sterft deze, en zij allen hebben eenereel adem, en de uitnemendheid der menschen boven de beesten is geene; want allen zijn zijdeling; zij gaan allen naar één plaats. Zij zijn allen uit het stof, en ze keeren allen weder tot het stof. Wie toch merkt dat de adem van de kinderen der menschen opwaart naar boven, en de adem der beesten nederwaarts vaart in de aarde? (Pred. III: 18-21). Nu moet deze Salomonische vraag uitersaam volmondig bevestigend beantwoord worden. Ook bij het sterven van den mensch zien we, voor wat het lichamelijke aangaat, niet anders dan uitblazing van den levensadem, gevolgd door verstijving en verlies van levenswarmte. Zullen we derhalve den moed hebben om een blik in de eenwijge toekomst te werven, dan moet eerst onze verwantschap met de dieren het duidelijk voor ons maken, dat ook bij ons fysiek niets van een voortzetting van het leven valt waar te nemen, en dat 't juist daarom zoo van 't hoogste gewicht is, vast te stellen, dat 't planten- en dierenrijk elke gedachte aan het voortbestaan van het individuele leven uitsluit.

Zelfs de levensverjonging die 'de lente in het plantenrijk brengt, kennen wij als menschen niet. Niet, alsof te loochenen viel, dat de lente gemeenlijk ook ons een zonniger levensgevoel schenkt, en alsof niet nog telkens de profetie bewaarheid werd, dat het God believen kan onze jeugd te vernieuwen als eens arends jeugd, maar beide deze verschijnselen vormen slechts een zwak, en een lang niet altijd doorgaand, afschijnsel van wat in het plantenrijk strijk en zet voorkomt, en bij vergelijking van herfst en lente steeds weer valt waar te nemen. De taal die uit het sterven der natuur tot ons komt, beluisterd in haar volle realiteit, is daarom zoo in hooge mate ernstig, omdat het vooral bij het plantenrijk den indruk maakt, alsof wij bij de plant achterstaan.

Ook bij de dieren staan we in zooverre wel achter, dat er in het adelaarsnest vaak hoogbejaarde gasten nestelen, en dat ook de wateren zeer oude exemplaren van vissen dragen kunnen; maar met die vergrijde adelaars en oude vischexemplaren hebben we geen omgang. Die impressioneer ons niet. Niet dan uiterst zelden komen we er mee in aanraking. We slaan ze in hun levensverloop niet gade. En daarom deren ze ons niet. De gewone dieren daarentegen uit stal en weide, uit kooi en huiskamer tellen gemeenlijk minder jaren dan het hoofd van het gezin, en zoo kunnen we bij ons verkeer met deze gewone dieren, altoos nog zeker soort van superioriteit gevoelen. Maar ten aanzien van de plantenwereld is dit zoo geheel anders. Geen laan kunnen we doorgaan, of de lange reeks van zware stammen die aan beide zijden van den weg ons overschaduwden, zeggen ons, hoe ze er meest reeds waren toen wij geboren werden, en, knipt men ze niet weg, ons straks overleven zullen. Dat altoos weer doen verjongen van wat eerst half verdoerde, kunnen wij niet. Van jaar tot jaar nemen we, als eens de afgang van ons leven intrad, aldoo af. Maal de velden af, waarop het gras in hooi verdoord zou, en straks schiet groen en fris het gras weer uit den bodem, terwijl om uw eigen schedel het hoofdhaar afneemt in veelheid en verkleurt tot grau en grijs. Hierbij komt dan, dat de plantenwereld veel machtiger indruk op ons maakt. Alleen van de kapellen heeft men duizenden soorten geteld, en ook het dierenrijk treedt in eindeloze weelde op, maar toch, als ge van verre een landstreek overziet, neemt ge nauwelijks hier en daar een enkele vogel en een zwerf insecten waar, of ziet in de verte enkele runderen, paarden en schapen weiden. De plantenwereld daarentegen ondervijlt en omzoomt heel het taferel. Het is niet een machtige menagerie met enkele bloemperken er tusschen in, maar, heel anders, één alles in zich opsluitende en alles vervullende gaarde, waar hier en daar enkele insecten, vogels en andere dieren in fadderden of grazen. En evenmin valt te ontkennen, dat we, wat levensduur aangaat, wel tegenover het dierenrijk als de meerdere staan, maar even sterk gevoelen, hoe het plantenrijk een wereld vormt, die ons op haar erf toelaat en ons ontvangt, maar, wat levensduur aangaat, het verre van ons wint.

Leeren nu intusschen natuur en Schrift beiden, dat desniettemin ook dit ons verwante leven, dat in de rijkbedeelde plantenwereld tiert, tenslotte niet tegen de vernieling van den tijd bestand is, en toch in het eind ondergaat, dan is het juist die plantenwereld, die zelfs meer nog dan het dierenrijk ons de broosheid en vergankelijkheid van het leven predikt. Vandaar, dat in de Schrift de beelddraak voor de broosheid van het leven schier uitsluitend aan de plantenwereld, en niet aan het dierenrijk ontleend is. Velen klonk Salomo's krasse uitspraak in den Prediker zelfs als al te eenzijdig in de ooren, en niet zelden was men geneigd op die uitspraak exceptie te pleiten; en toch zou ons dit juist in het verkeerde spoor leiden. Voluit veeleer moeten natuur en Schrift het ons in scherpen, dat ons fysiek bestaan, gelijk 't thans is, elke mogelijkheid van onafgebroken voortbestaan uitsluit. Noch het plantenrijk noch het dierenrijk gedooien, wat dit punt betreft, ook maar den minsten twijfel. In hoeverre ons eigen fysiek bestaan vatbaar is, om, zonder dood, zijn tegenwoordig kleeft af te werpen en in gewaad van hooger orde op te treden, gelijk Henoch en Tabor ons hiervan verhalen, blijft volkomen gewaardeerd, ook al leggen we volen nadruk op Salomo's betuiging. De waarheid dat 't leven, dat thans aan plant en dier en mensch gemeen is, geen bestendig, maar een voorbijgaand karakter draagt, moet zonder eenig beperking beleden worden; de volle, onvoorwaardelijke gelding ervan

moet helder ingezien en zonder voorbehoud beleden worden; en juist dit is het, wat het samenleven met de beide andere rijken, dat ons is opgelegd, bedoelt. Elk afdingen hierop brengt ons op 't dwaalspoor, Met wat het in Eden zou geweest zijn, hebben we nu niet meer te doen. Die toestand bestaat niet meer. Niet meer voor ons, en evenmin voor plant en dier. De val en de vloek liggen er tusschen. En in ons huidige bestaan hebben we niet te rekenen met wat was en wegviel, maar met den toestand van mensch, dier en plant, gelijk deze thans onderling in aanraking komen en naar Gods bestel in gedurige aanraking, ons ter onderwijzing, moeten zijn.

Eerst toch als dit vast staat, en, wat de uitwendige verschijning betreft, krachten onze verwantschap met plant en dier, de vergankelijkheid van het thans door ons genoten leven onherroepelijk vast staat, kunnen we uit principieel geestelijk motief tot de superioriteit van Gods kind over den dood concluderen. Helder de rauwe werkelijkheid onder de oogen ziende, erkent dan de mensch in tal van opzichten zijn minderheid, zoo ge zijn existentie met die van het rijkste, edelste en machtigste in het plantenrijk en dierenrijk vergelijkt. Wat is zijn figuur bij de figuur van den Palmboom? Wat is zijn kracht, vergeleken bij de kracht van leeuw en krokodil? Wat is zijn levensduur, afgemeten naar den levensduur van den ceder? De samenvatting van de resultaten van elke vergelijking geeft altoos tot slotsom, dat de mensch de mindere is. En toch, al ligt het pasgeboren wicht hulpeloos aan moeders borst, toch is dit schijnbaar nietsge wezen de heer en meester van de machten der natuur. In het eind is er niets in het plantenrijk, en niets in het dierenrijk, dat zich niet aan den mensch als zijn meerdere te onderwerpen heeft. Het is de mensch, die in 't plantenrijk de lelie en in het dierenrijk het paard veredelt en op hooger peil brengt, maar toch, hoe bang ook onze worsteling met het wild gedierde zij, aan den mensch blijft de heerschappij over al wat op de aarde leeft geschonken; iets wat zelfs tot in de naamgeving der dieren uitkomt. Zoo werd het in het paradijs den mensch van God geschonken, en zoo is het, in weerwil van val en vloek, uitgekomen. Niet de plant en het dier heerschen over den mensch, maar de mensch over die beiden. In den mensch moet altoos een geheel ander element schuilen, dat plant en dier missen, en dat in den mensch tot zijn verzen behoort. Hierin daagt het uitgangspunt voor een geheel andere verhouding tegenover de vergankelijkheid van het leven, dan bij plant en dier tot volstrekte vernietiging leidt. Lichamelijk aan plant en dier verwant, is de mensch door dit heel andere element, dat hij bezit maar zij missen, van hen onderscheiden en afgezonderd, en hierin nu ligt de openbaring die God zelf ons in de natuur geeft, dat, waar wegsterft wat we met plant en dier gemeen hebben, ons blijft wat bij hen niet kon blijven, omdat 't nooit tot hun wezen heeft behoord.

Dr. A. K.

„Die de overtreding toedekt“.

Die de overtreding toedekt, zoekt liefde, maar die de zaak weder ophaalt, scheidt den voornamesten vriend.
Spreuken 17: 9.

Ge wandelt over iemands landgoed, en volgt den weg, die door den eigenaar daarvoor is aangelegd. Maar op zeker punt gekomen, ziet ge dwars over dien weg een sluitbalk liggen, en daarop staat duidelijk leesbaar: Niet verder. Staat ge u daar nu niet aan, maar treedt ge over dien sluitbalk heen, om toch tegen den verklaarden wil van den eigenaar, verder te wandelen, dan zijt ge in overtreding.

Dit nu is 't beeld van ons leven. Onze God is aller dingen eigenaar en heeft 't recht te bepalen, in wat richting we ons wel, en in wat richting we ons niet voort mogen bewegen. Op allerlei punten is de sluitbalk van zijn beilige wet neergelegd. Dan mogen we niet doorgaan. En doen we dit nu toch, dan zondigen we tegen zijn heiligheid, en zijn in overtreding tegenover onzen God.

Van allerlei aard kan die overtreding zijn. Een overtreding tegenover onszelf, als we in zonde tegen onze ziel of in zonde tegen ons lichaam vervallen.

Maar het kan ook zijn een overtreding tegenover iemand met wien we te doen hebben, in ons huis of buiten ons huis.

En in de derde plaats kan 't zijn een overtreding rechtstreeks tegen den Heere onzen God, als we zijn naam ontheligen, zijn gebod tartten, of ons onttrekken aan zijn dienst.

Is er nu overtreding begaan, dan kan die overtreding of bloot liggen, zoodat een ieder